

Centrum pro výzkum
toxických látek
v prostředí

Strategie udržitelného rozvoje ve světě, EU a ČR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace a rozšíření výuky zaměřené na problematiku životního prostředí na PŘF MU (CZ.1.07/2.2.00/15.0213)
spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

Co je (trvale) udržitelný rozvoj?

Sustainable development

Co je (trvale) udržitelný rozvoj?

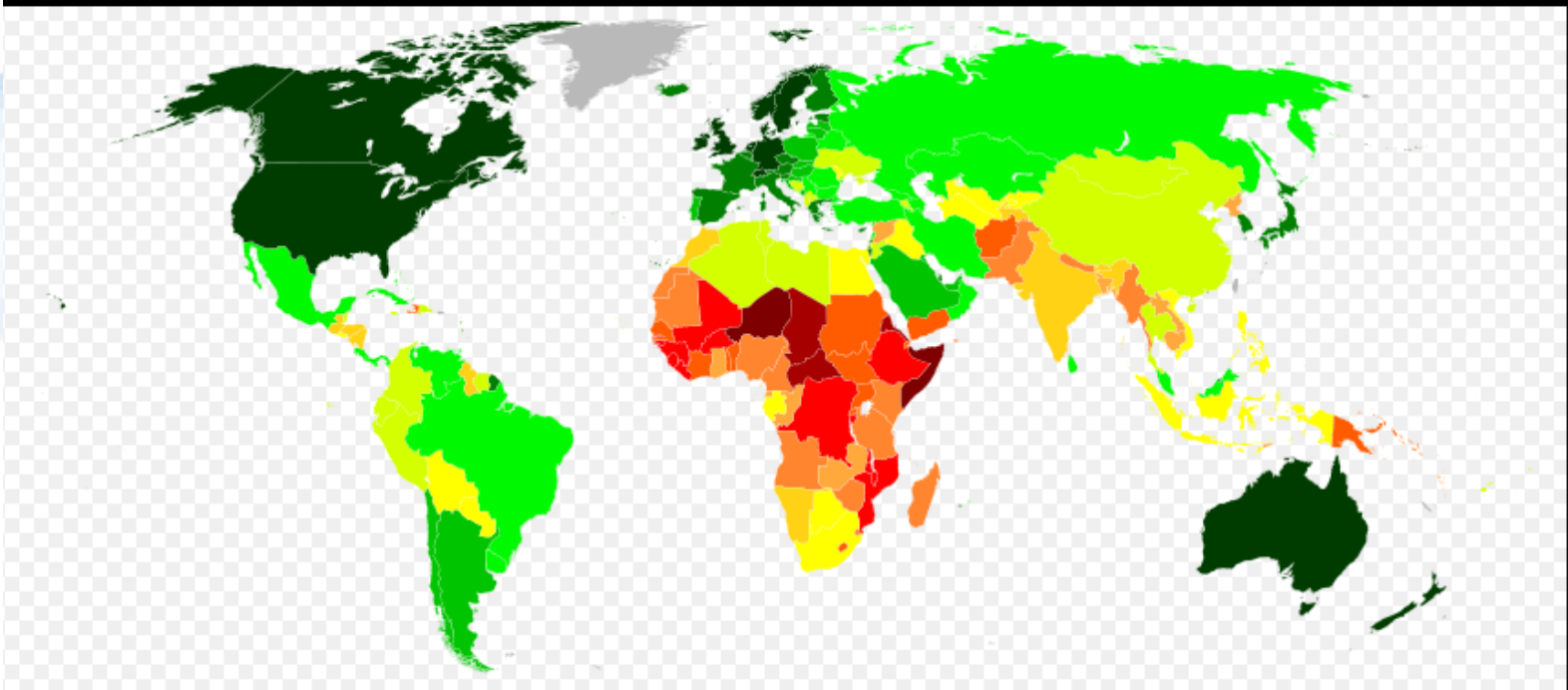
Trvale udržitelný rozvoj je **komplexní soubor strategií**, které umožňují pomocí **ekonomických nástrojů** uspokojit **sociální potřeby lidí**, materiální i duchovní, při respektování **environmentálních limitů**.

Ivan Rynda

HDI x EF

Sever x Jih

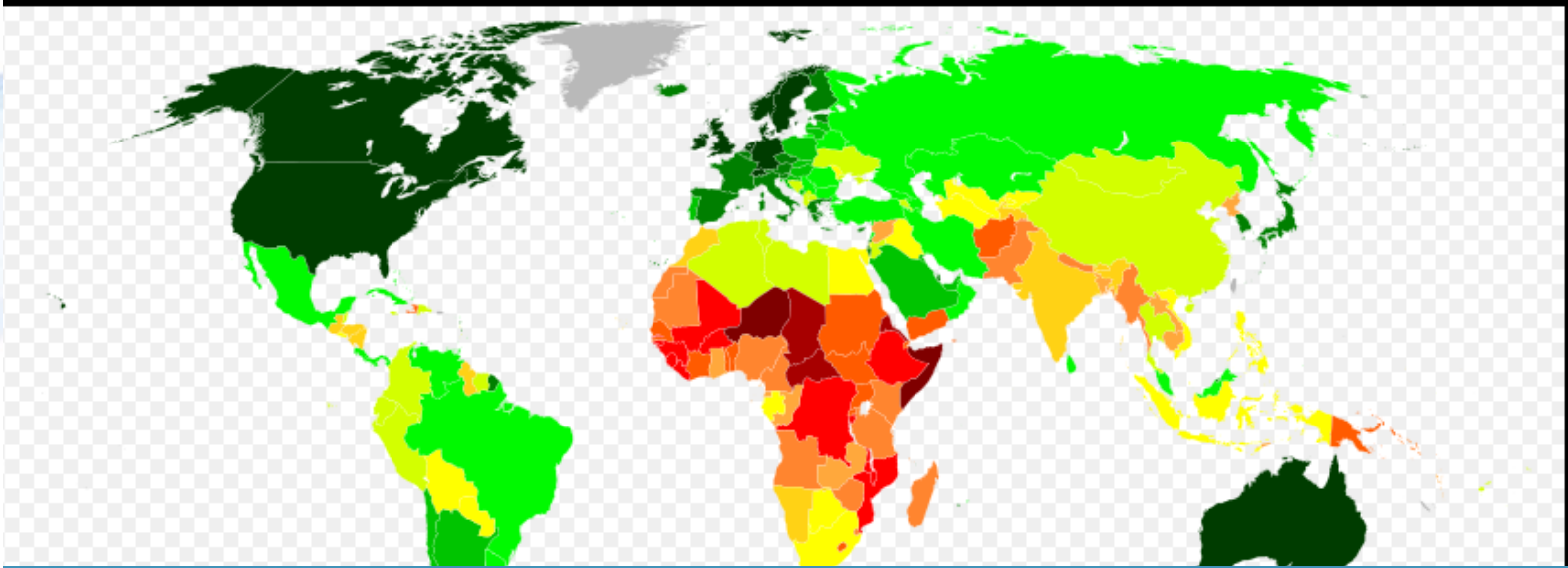
Mapa světa s rozdělením HDI v členských státech OSN v roce 2014 (data publikována 14. prosince 2015):

- 0.900 a více
- 0.850–0.899
- 0.800–0.849
- 0.750–0.799
- 0.700–0.749
- 0.650–0.699
- 0.600–0.649
- 0.550–0.599
- 0.500–0.549
- 0.450–0.499
- 0.400–0.449
- 0.350–0.399
- méně než 0.349
- N/A

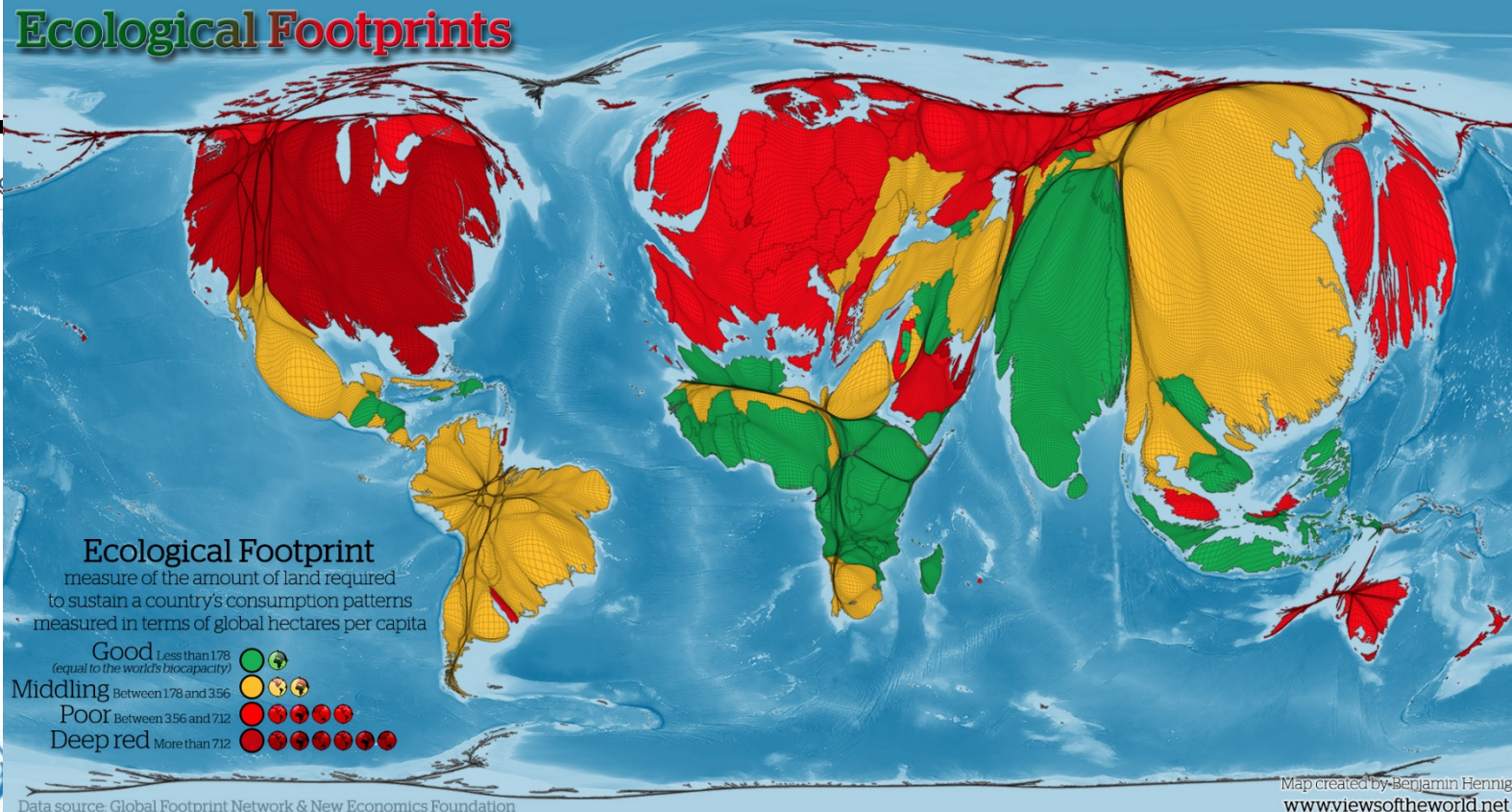
by [Marcos Elias de Oliveira Júnior talk!](#) + — [Marcos Elias de Oliveira Júnior fala!](#) +

(contact here) (File:BlankMap-World6.svg, actually

Ecological Footprints

Mapa světa s
 0.650–0.69

by Marcos

0.700–0.749

Globální úroveň

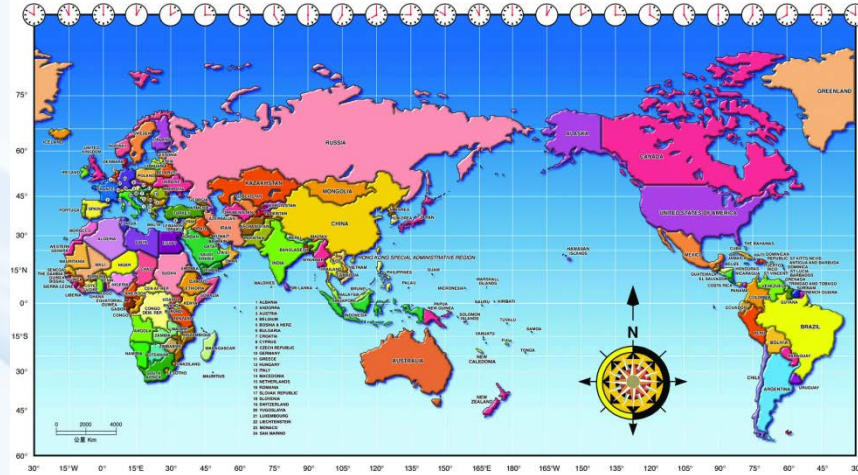
- stěžejní dokumenty:

Deklarace o životním prostředí a rozvoji (1992)

Agenda 21 (1992)

Johannesburská deklarace o udržitelném rozvoji (2002)

Implementační plán z Johannesburgu (2002)

Deklarace o životním prostředí a rozvoji (1992)

- přijata na konferenci v Riu de Janeiro 1992
- základní dokument definující udržitelný rozvoj, který formuluje 27 zásad udržitelného rozvoje
- *Rio declaration on environment and development*

DEKLARACE Z RIO DE JANEIRA O ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ A ROZVOJI (1992)

Preamble

Konference OSN o životním prostředí a rozvoji, která se sešla v Rio de Janeiru ve dnech 3. – 14. června 1992, potvrzujíc Deklaraci konference OSN o životním prostředí přijatou ve Stockholmu 16. června 1972 a ve snaze na tuto deklaraci navázat, s cílem vytvořit nové a spravedlivé partnerské vztahy v globálním měřítku, novou úroveň spolupráce mezi státy, klíčovými sférami společnosti a lidem, hledajíc cestu k mezinárodním dohodám, které by respektovaly zájmy všech lidí a chránily nedělitelnost globálního spojení životního prostředí a rozvoje, uznávajíc nedělitelnost a vzájemnou závislost všeho na Zemi, která je naším domovem, prohlašuje, že:

Vybrané zásady

Zásada 3

Právo na rozvoj musí být naplňováno tak, aby odpovídalo potřebám **současných a budoucích generací**, pokud jde o stav životního prostředí.

Vybrané zásady

Zásada 3

Právo na rozvoj musí být naplňováno tak, aby odpovídalo potřebám **současných a budoucích generací**, pokud jde o stav životního prostředí.

Zásada 7

... Vzhledem k odlišné míře, jíž státy přispívají ke globálnímu zhoršení stavu ŽP, mají tyto státy **společnou, ale diferencovanou zodpovědnost**...

Vybrané zásady

Zásada 3

Právo na rozvoj musí být naplňováno tak, aby odpovídalo potřebám **současných a budoucích generací**, pokud jde o stav životního prostředí.

Zásada 7

... Vzhledem k odlišné míře, jíž státy přispívají ke globálnímu zhoršování stavu ŽP, mají tyto státy **společnou, ale diferencovanou zodpovědnost**...

Zásada 15

Státy musejí za účelem ochrany životního prostředí přijímat podle svých schopností **preventivní přístupy**. Tam, kde hrozí vážná nebo nenapravitelná škoda, nesmí být **nedostatek vědecké jistoty zneužit** pro odklad účinných opatření, která by mohla zabránit poškození ŽP (*viz další přednáška*)

Vybrané zásady

Zásada 3

Právo na rozvoj musí být naplňováno tak, aby odpovídalo potřebám **současných a budoucích generací**, pokud jde o stav životního prostředí.

Zásada 7

... Vzhledem k odlišné míře, jíž státy přispívají ke globálnímu zhoršování stavu ŽP, mají tyto státy **společnou, ale diferencovanou zodpovědnost**...

Zásada 15

Státy musejí za účelem ochrany životního prostředí přijímat podle svých schopností **preventivní přístupy**. Tam, kde hrozí vážná nebo nenapravitelná škoda, nesmí být **nedostatek vědecké jistoty zneužit** pro odklad účinných opatření, která by mohla zabránit poškození ŽP (*viz další přednáška*)

Zásada 16

...náklady související se znečištěním by měl v zásadě **nést znečišťovatel**...

Agenda 21 (1992)

- dokument navazující na Deklaraci z Ria
- „**vyčerpávající definice TUR**“
- ve 40 kapitolách obsahuje asi **2500 návrhů** na konkrétní činnosti, které slouží k prosazování TUR v praxi
- klíčová role zapojení (a respektu *Major groups*)

1. Women
2. Children and Youth
3. Indigenous Peoples
4. Non-governmental organizations (NGOs)
5. Local Authorities
6. Workers and Trade Unions
7. Business and Industry
8. Scientific and technological Community
9. Farmers

Agenda 21

- určení hlavních směrů omezení negativních projevů naší civilizace - 4 různé oblasti:

1) **sociální a ekonomický rozměr:**

- mezinárodní spolupráce při urychlování udržitelného rozvoje v **rozvojových zemích** a související domácí politika;
- boj proti **chudobě**;
- změna vzorů **spotřeby**;
- dynamika **demografického růstu** a udržitelnost;
- ochrana a podpora **lidského zdraví**;
- podpora udržitelného rozvoje **lidských sídel**;
- integrace životního prostředí a rozvoje do **rozhodování**;

Agenda 21

- určení hlavních směrů omezení negativních projevů naší civilizace - 4 různé oblasti:

2) uchovávání a šetrné využívání zdrojů

- ochrana **atmosféry**;
- integrovaný přístup k hospodaření s územními **zdroji**;
- boj proti **odlesňování**;
- boj proti **desertifikaci** a suchu;
- udržitelný rozvoj **horských** oblastí;
- podpora udržitelného rozvoje **zemědělství** a **venkova**;
- uchování **biodiverzity**;
- environmentálně šetrnější využívání **biotechnologií**;

- ochrana **oceánů**, racionální využívání jejich živých **zdrojů**
- ochrana kvality a zásob **sladkovodních zdrojů**;
- environmentálně šetrnější nakládání s **toxickými** chemickými látkami + prevence jejich nezákonné mezinárodní přepravy
- env. šetrnější nakládání s **nebezpečnými odpady**, včetně prevence jejich nezákonné mezinárodní přepravy;
- env. šetrnější nakládání s **pevnými odpady** a otázky související s **tekutými odpady**;
- bezpečné a env. šetrnější nakládání s **radioaktivními odpady**

Agenda 21

- určení hlavních směrů omezení negativních projevů naší civilizace - 4 různé oblasti:

3) posilování role hlavních skupin

- opatření pro zapojení **žen** do udrž. a spravedlivého rozvoje;
- **děti a mládež** v udržitelném rozvoji;
- uznání a posilování úlohy **domorodých obyvatel**
- posilování úlohy **nevládních organizací**
- iniciativy **místních úřadů** na podporu agendy 21;
- posilování úlohy **pracujících** a jejich odborových organizací;
- posilování úlohy **podnikání, obchodu a průmyslu**;
- **vědecká a technická obec**;
- posilování úlohy **zemědělců**;

Agenda 21

- určení hlavních směrů omezení negativních projevů naší civilizace - 4 různé oblasti:

4) implementace

- finanční zdroje a mechanismy;
- transfer environmentálně šetrnějších technologií,
- úloha vědy v udržitelném rozvoji;
- podpora vzdělávání, veřejného povědomí a odb. školení;
- národní mechanismy a mezinárodní spolupráce při vytváření potenciálu v rozvojových zemích;
- mezinárodní institucionální uspořádání;
- mezinárodní právní nástroje a mechanismy;
- informace pro rozhodování.

Příklady konkrétních návrhů

Agenda 21

/ ČÁST I. SOCIÁLNÍ A EKONOMICKÉ ROZMĚR

// Změna vzorů spotřeby

//// Činnosti

Činnosti

(a) Podněcování větší efektivity využívání energie a zdrojů

4.18. Snižování množství energie a materiálů potřebných na jednotku produkce zboží nebo služeb může přispět jak ke zmírnění environmentálního zatížení, tak i ke zvýšení ekonomické a průmyslové produktivity i konkurenceschopnosti. Vlády ve spolupráci s průmyslem by proto měly zintenzívnit úsilí o ekonomicky efektivní využívání energie a zdrojů i o environmentálně šetrnější způsoby tohoto využívání, a to:

- (a) podporou šíření existujících environmentálně šetrnějších technologií;
- (b) podporou výzkumu a vývoje environmentálně šetrnějších technologií.
- (c) pomáháním rozvojovým zemím tyto technologie efektivně využívat a rozvíjet technologie vhodné pro jejich specifické podmínky.
- (d) stimulováním environmentálně šetrnějšího využívání nových a obnovitelných zdrojů energie.
- (e) stimulováním environmentálně šetrnějšího a udržitelného využívání obnovitelných přírodních zdrojů.

- konkrétní realizace – např. program Zelená úsporám

Agenda 21

/ ČÁST I. SOCIÁLNÍ A EKONOMICKÉ ROZMĚR

// Změna vzorů spotřeby

//// Činnosti

(d) Poskytování příkladu prostřednictvím státních nákupů

4.23. Vlády samy také hrají při spotřebě určitou úlohu, zejména v zemích s významným postavením státního sektoru v ekonomice, a mohou výrazně ovlivňovat jak korporativní rozhodnutí, tak i uvědomění veřejnosti. Měly by proto přezkoumat zaměření nákupů svých úřadů a oddělení, a kde to bude možné, zlepšit environmentální obsah státní zásobovací politiky, a to bez předsudků vůči principům mezinárodního obchodu.

- např. používání recyklovaného papíru u Ombudsmana

Country Life, s.r.o.
Nenačovice 87
266 01 Beroun 1
www.countrylife.cz

kontaktní osoba projektu:
Lubomíra Chlumská
mobil: 739 630 073
info@bioskoly.cz

www.bioskoly.cz
zavádění biopotravin do škol

kontaktní osoba pro média:
Karel Merhaut
mobil: 723 573 738
biocit@ecn.cz

Tisková zpráva

(16. 11. 2011)

Projekt „Bioškoly“ představuje výsledky dvouapůletého úsilí odzkoušet systém využití potravin v kvalitě BIO ve školním stravování • Přínos i bariéry jejich uplatnění ve stravě dětí mapovala celostátní konference. nabízející téma k diskusi i politikům a celé společnosti

Úroveň Evropské unie

- stěžejní dokumenty:

Udržitelná Evropa pro lepší svět: Strategie Evropské unie pro udržitelný rozvoj (EU SDS) (2001)

Obnovená strategie udržitelného rozvoje EU (2006)

Evropa 2020 (2010)

EVROPA 2020

Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění

- desetiletá strategie EU, s cílem je dosáhnout hospodářského růstu, který je:

- **Inteligentní** - prostřednictvím efektivnějšího investování do vzdělávání, výzkumu a inovací.
- **Udržitelný** - díky konkurenceschopnému průmyslu a odhodlání pokročit na cestě směrem k nízkouhlíkové ekonomice.
- **Inkluzivní** - se silným důrazem na tvorbu pracovních míst a snižování chudoby.

EVROPA 2020 – pět cílů

Zaměstnanost:

- zaměstnat 75 % osob ve věkové kategorii od 20 do 64 let.

Výzkum a vývoj:

- investovat do výzkumu a vývoje 3 % HDP EU.

Změna klimatu a udržitelné zdroje energie:

- snížit emise skleníkových plynů o 20 % ve srovnání se stavem v roce 1990, zvýšit podíl energie z obnovitelných zdrojů na 20 % a zvýšit energetickou účinnost o 20 %.

Vzdělávání:

- snížit míru nedokončení studia pod 10 %; dosáhnout ve věkové kategorii od 30 do 34 let alespoň 40% podíl vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva;

- Boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení:** snížit o 20 milionů počet lidí žijící v/na pokraji chudoby a sociálního vyloučení

EVROPA 2020 – pět cílů

Zaměstnanost:

- zaměstnat 75 % osob ve věkové k

Výzkum a vývoj:

- investovat do výzkumu a vývoje 3

Změna klimatu a udržitelné zdroje energie

- snížit emise skleníkových plynů o

stavem v roce 1990, zvýšit podíl energie z obnovitelných zdrojů na 20 % a zvýšit energetickou účinnost o 20 %.

Vzdělávání:

- snížit míru nedokončení studia pod 10 %; dosáhnout ve věkové kategorii od 30 do 34 let alespoň 40% podíl vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva;

Boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení: snížit o 20 milionů počet lidí žijící v/na pokraji chudoby a sociálního vyloučení

Do roku 2030 sníží EU emise skleníkových plynů o 40 procent

Evropská unie do roku 2030 sníží emise skleníkových plynů nejméně o 40 procent proti úrovni z roku 1990, rozhodl v noci na pátek summit osmadvacátky v Bruselu. Rovněž k roku 2030 se v EU zvýší podíl výroby energie z obnovitelných zdrojů na nejméně 27 procent, nejméně o 27 procent se zvýší energetická účinnost a zároveň se posílí propojení energetických sítí.

pátek 24. října 2014, 5:38

Ilustrační foto
FOTO: Stringer/Reuters

"Nebylo to vůbec jednoduché, ale podařilo se nám dosáhnout spravedlivého řešení," řekl předseda Evropské

REKLAMA

VYMĚŇTE SVŮJ STARÝ TELEFON ZA NOVÝ

REKLAMA

84⁹⁰ Kč
cca 150 g
ena za 100 g

STEAK Z HOVĚZÍ SVÍČKOVÉ

REKLAMA

EVROPA 2020 – plnění indikátorů celá EU

Indicators	Unit	Period						Target
		2005	2008	2009	2010	2011	2012	
Employment rate - age group 20-64	%	68.0	70.3	69.0	68.6	68.6	(:)	75
Gross domestic expenditure on R&D	%	1.82	1.92(s)	2.02(s)	2.01(s)	2.03(s)	(:)	3
Greenhouse gas emissions	Index 1990 = 100	92	89	83	85	(:)	(:)	80
Share of renewable energy in gross final energy consumption	%	8.5	10.5	11.7	12.5	(:)	(:)	20.0
Primary energy consumption	1 000 tonnes of oil equivalent	1704354	1683452	1596185	1646839	(:)	(:)	1474000
Early leavers from education and training	% of population aged 18-24	15.8	14.8	14.3	14.0	13.5	12.9(e)	10(i)
Tertiary educational attainment	% of population aged 30-34	28.0	31.0	32.2	33.5	34.6	35.5(e)	40(i)
Poverty should be reduced by lifting at least 20 million people out of the risk of poverty or social exclusion								

EVROPA 2020 – cíle pro ČR

Cíle EU / členských států	Míra zaměstnanosti (v %)	Výzkum a vývoj v % HDP	Snížení emisí CO ₂ ²	Obnovitelné zdroje energie	Energetická účinnost – snížení spotřeby energie v mil. tun ropného ekvivalentu	Předčasné ukončování školní docházky v %	Terciární vzdělání v %	Snížení počtu osob ohrožených chudobou či sociálním vyloučením
Hlavní cíl EU	75 %	3 %	-20 % (ve srovnání se stavem v roce 1990)	20 %	20% zvýšení energetické účinnosti odpovídající 368 mil. tun ropného ekvivalentu	10 %	40 %	20 000 000
Odhad EU ³	73,70-74 %	2,65-2,72 %	-20 % (ve srovnání se stavem v roce 1990)	20 %	206,9 mil. tun ropného ekvivalentu	10,30-10,50%	37,50-38,0 %	Výsledek nelze určit vzhledem k rozdílným metodikám členských států
AT	77-78 %	3,76 %	-16 %	34 %	7,16	9,5 %	38 %	235 000
BE	73,2 %	3,0 %	-15 %	13 %	9,80	9,5 %	47 %	380 000
BG	76 %	1,5 %	20 %	16 %	3,20	11 %	36 %	260 000
CY	75-77 %	0,5 %	-5 %	13 %	0,46	10 %	46 %	27 000
CZ	75 %	1% (pouze veřejný sektor)	9 %	13 %	Není určeno	5,5 %	32 %	Zachovat počet osob ohrožených chudobou či sociálním vyloučením na úrovni z roku 2008 (15,3 % celkové populace) a usilovat o snížení jejich počtu o 30 000
DE	77 %	3 %	-14 %	18 %	38,30	<10 %	42 %	330 000 (dlouhodobě nezaměstnaní)
DK	80 %	3 %	-20 %	30 %	0,83	<10 %	Nejméně 40 %	22 000 (domácnosti s nízkou mírou výdělečné činnosti)
EE	76 %	3 %	11 %	25 %	0,71	9,5 %	40 %	Snížit procento osob ohrožených chudobou (po zohlednění sociálních transferů) na 15 % (ze 17,5 % v roce 2010)
EL	70 %	Bude zrevidováno	-4 %	18 %	2,70	9,7 %	32 %	450 000
ES	74 %	3 %	-10 %	20 %	25,20	15 %	44 %	1 400 000- 1 500 000
FI	78 %	4 %	-16 %	38 %	4,21	8 %	42 % (úzká definice v členském státě)	150 000

¹Cíle, jež si členské státy stanovily v dubnu 2011 ve svých národních programech reforem.

²Národní cíle v oblasti snižování emisí vymezené v rozhodnutí 2009/406/ES platí pro emise, jež nejsou předmětem systému pro obchodování s emisemi. Emise obchodované v tomto systému budou ve srovnání se stavem z roku 2005 sníženy o 21 %. Odpovídající celkové snížení emisí bude činit -20 % ve srovnání se stavem z roku 1990.

³Součet cílů jednotlivých členských států.

ZÁKON č. 17/1992 Sb.

o životním prostředí

ve znění zákona č. 123/1998 Sb. a zákona č. 100/2001 Sb.

Federální shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky,
vycházejíc ze skutečnosti, že člověk je spolu s ostatními organismy neoddělitelnou součástí přírody,
připomínajíc si přirozenou vzájemnou závislost člověka a ostatních organismů,
respektujíc přitom právo člověka přetvářet přírodu v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje,
vedomo si své odpovědnosti za zachování příznivého životního prostředí budoucím generacím a
zdůrazňujíc právo na příznivé životní prostředí jakožto jedno ze základních práv člověka,
usneslo se na tomto zákoně:

§1 Účel zákona

Zákon vymezuje základní pojmy a stanoví základní zásady ochrany životního prostředí a povinnosti právnických a fyzických osob při ochraně a zlepšování stavu životního prostředí a při využívání přírodních zdrojů; vychází přitom z principu trvale udržitelného rozvoje.

§6

Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.

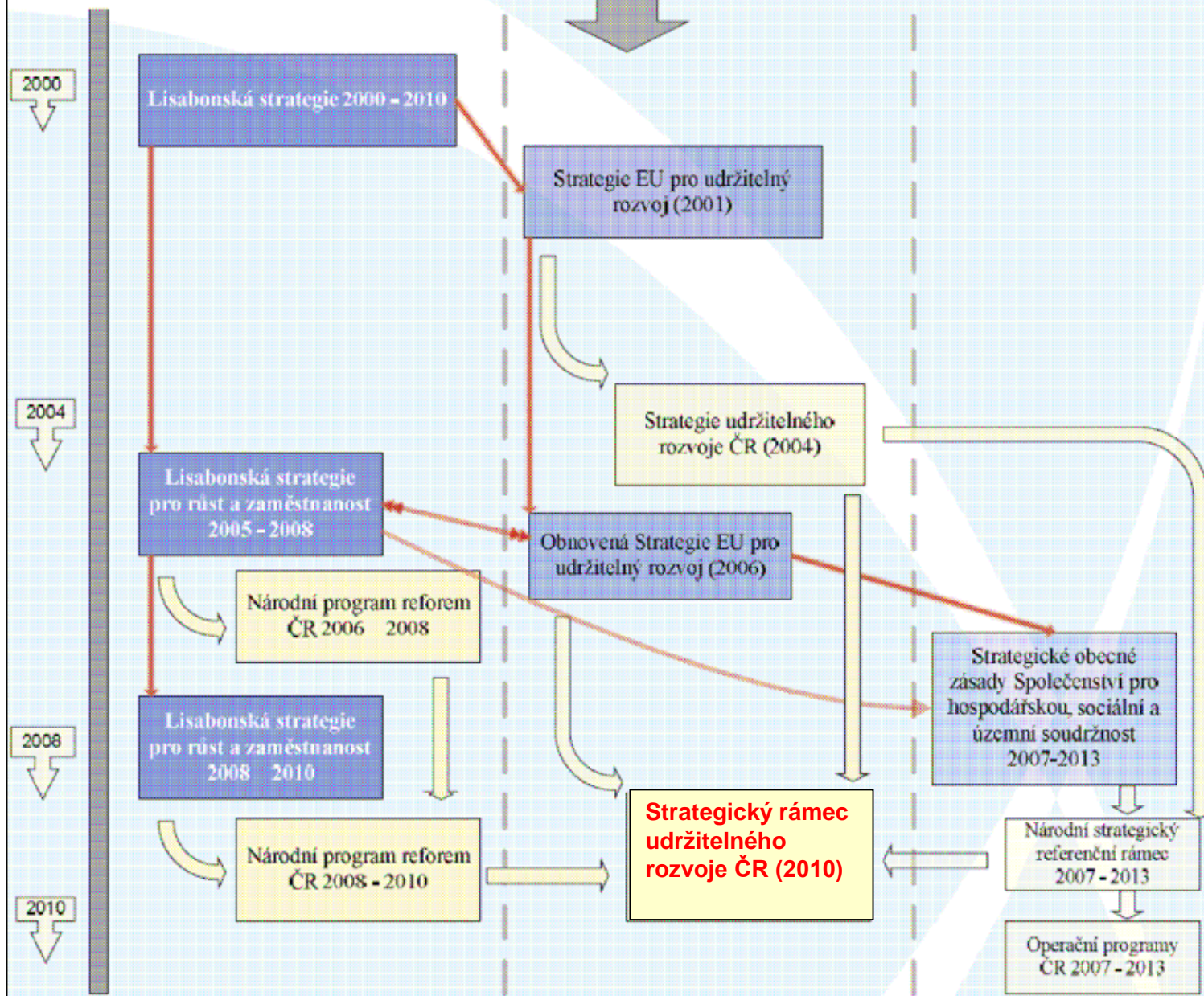
Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky (2010-2017)

- dokument

- zastřešující dokument pro všechny koncepční dokumenty vypracovávané v ČR (má nadresortní charakter)
- účelem je napomoci provázanosti opatření, cílů a politik
- **stanoví vizi udržitelného rozvoje v ČR**
- **založen na 8 principech, strukturován do 5 prioritních os**

Smlouva o založení Evropského společenství / Smlouva o přistoupení České republiky k Evropské unii

8 Principů udržitelného rozvoje

- SRUR ČR stanoví **základní principy UR**, které je nezbytné respektovat při tvorbě **všech navazujících strategií a koncepčních dokumentů**.

- klíčové je dodržovat následující principy (vycházející z Deklarace z Ria a Agendy 21):

- 1) Princip rovnováhy tří pilířů udržitelného rozvoje**
- 2) Princip soudržnosti a integrace politik a řízení**
- 3) Princip předběžné opatrnosti**
- 4) Princip generační a mezigenerační odpovědnosti**
- 5) Princip rovných příležitostí**
- 6) Princip partnerství**
- 7) Princip mezinárodní odpovědnosti**
- 8) Princip rozmanitosti**

ČESKÁ REPUBLIKA 2030

KAPITOLY

JAK SE ZAPOJIT

AKTUALITY

KE STAŽENÍ

STRATEGICKÝ RÁMEC ČESKÁ REPUBLIKA 2030

ČR 2030 je dokument, který udává směr rozvoje naší země na příští desetiletí. Jeho naplnění zvýší kvalitu života ve všech regionech a nasměruje Česko k rozvoji, který je udržitelný po sociální, ekonomické i environmentální stránce.

STÁHNĚTE SI DOKUMENT

Stáhněte si strategický rámec ČR 2030 ve formátu zip.

PŘÍKLADY TÁHNOU

Dobrá praxe z českých firem i neziskovek

Aktuálně

19. 4. 2017 13:56

Vláda schválila plán udržitelného rozvoje České republiky do roku 2030

Vláda na svém jednání 19. dubna 2017 odsouhlasila dokument **Strategický rámec Česká republika 2030**, který udává směr udržitelného rozvoje země na příští desetiletí. Materiál nastavuje cíle, kterých by Česko mělo dosáhnout v oblasti rozvoje společnosti, hospodářství, obcí a regionů, odolnosti ekosystémů, dobrého vládnutí a propojení se světem.

„Strategický rámec Česká republika 2030 definuje cíle pro rozvoj naší země. Jeho naplňování povede ke zvýšení kvality života všech obyvatel a nasměruje Česko k rozvoji, který je udržitelný po sociální, ekonomické i environmentální stránce,“ shrnul předseda vlády Bohuslav Sobotka.

Strategický rámec propojuje dva zásadní koncepty: udržitelný rozvoj a kvalitu života. Kvalita života by se měla stát hlavním ukazatelem rozvoje, vhodnějším než klasické ekonomické ukazatele. Ty totiž nejsou schopné popsat rozměr lidského života, jako je zdravotní stav, rovnováha mezi prací a soukromým životem, vzdělávání, kvalita životního prostředí či osobní bezpečí. Strategický rámec má

Související zprávy

19. 4. 2017

[Přehled vládních opatření na posílení bezpečnosti občanů](#)

19. 4. 2017

[Vláda schválila strategii rozvoje České republiky do roku 2030 i koncepci ochrany proti teroristickým útokům](#)

19. 4. 2017

[Výsledky jednání vlády 19. dubna 2017](#)

19. 4. 2017

[Tisková konference po jednání vlády, 19. dubna 2017](#)

18. 4. 2017

[19. dubna 2017: Schůze vlády ČR, TK v 12.00 hod.](#)

Rada vlády pro UR - RVUR

- poradní, iniciační a koordinační orgán vlády ČR pro oblast udržitelného rozvoje a strategického řízení
- předsedou RVUR je předseda vlády ČR
- výkonný místopředseda je ministr životního prostředí,
- místopředsedy jsou ministr PaO a ministr PaSV

Rada při své činnosti:

- navrhuje opatření ke sladění **dlouhodobých záměrů a cílů se střednědobými a krátkodobými** v souladu s principy UR
- sleduje a vyhodnocuje **globální jevy a rozvojové příležitosti**

Členové RVUR

